

культурними, естетичними, духовними та іншими умовами людської життєдіяльності. Взаємодія людини і суспільства з природним середовищем завжди існувала і відбувалась у тих чи інших формах.

В результаті всебічного розгляду проблеми взаємодії людини та природи, Жадько В.А. приходять до наступних висновків. Одним із фундаментальних відношень людини до світу є пізнавальне відношення. Саме цю особливість зобов'язана розвивати сучасна людина задля того, щоб сформувати відповідальне ставлення до світу. «Перспективи подальших досліджень слід, очевидно, вести саме в напрямку пошуку шляхів перетворення пізнавального мислення в адекватний його змісту спосіб життя [1, с. 194]».

ЛІТЕРАТУРА

1. Жадько В.А. Глобальні проблеми сучасності як об'єкт філософської рефлексії // Гуманітарний вісник ЗДІА, В. 43, 2010. – С. 187-195.

Ісадкова Олександра Геннадіївна
Науковий керівник – доктор філос. наук, доцент Пилипенко С.Г.
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

ГРОШІ ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

Виробництво товарів та послуг у світі, обмін та користування ними не можливо уявити без грошей. Цей матеріальний інструмент, полегшує досягнення конкретних цілей, допомагає самореалізуватись у житті та відчувати себе більш щасливим та повноцінним. У більшості випадків, гроші виступають тим самим місточком, що сприяє здійснити мрію, яка має матеріальну основу. Наявність певної фінансової можливості та вміння ефективно керувати часом і грошима дозволяє особі жити багато та відчувати себе щасливою. Але людина з обмеженим матеріальним становищем також може відчувати себе прекрасно. У той же час, інша особа може вважати цю першу бездарною, яка нічого не досягла. Хто ж має рацію? Кожен визначає свої пріоритети і має власну точку зору. Для когось комфортним може бути життя без грошей, або, принаймні, з мінімальними фінансовими ресурсами, а хтось не може. Відсутність та надлишок грошей можуть призвести до проблем та створити складнощі у житті, що матимуть негативний вплив на емоційно-психологічний стан людини.

Гроші та їх вплив на людину – це найбільш досліджувана тема у ХХІ столітті. За даними психотерапевтів, дослідники визначили чотири основні емоції, що переживають люди, коли стикаються з цим винаходом людства:

1. Страх: це тиск, який не дає адекватно обмірковувати ситуацію. Страх може бути пов'язаний як з реальною небезпекою втрат (тоді потрібно працювати як над стратегією усунення ризику, так і з порожнім переживанням, коріння якого йде ще з дитинства).

2. Провина: емоція, що має дві грані: одна – про відсутність достатньої кількості грошей, а значить, з'являється почуття «я повинна економити, а не витратити», інша – якщо грошей багато, але присутня провина за свій успіх.

3. Сором: найнезручніша, нестерпна емоція з приводу грошей. Пов'язано це з тим, що установки, що стосуються сорому, йдуть дуже глибоко в суть особистості: «я – гірше за інших», «я не заслуговую на це». Це базова емоція людини, але багато людей бояться про неї говорити, тому вона може їх контролювати.

4. Гнів: ця емоція закриває нас від оточення. Може базуватися на відчутті несправедливості світу чи грошей; агресії за відсутність повноважень; образи на батьків, партнерів, самого себе [1].

Коли емоції починають керувати грошима, це призводить до ухильності від їх обліковування, необдуманих витрат, відсутності фінансової стратегії та планування витрат і накопичень. Ці дії, в свою чергу, спричинюють ті самі емоції, утворюючи цикл.

У сучасному світі існують різні платіжні інструменти, що виконують функцію грошей, такі як: паперові та металеві знаки, банкноти, купони, бони, асигнації та інші. Відомі американські економісти Кемпбелл Макконнелл та Стенлі Бру у книзі «Economics: Principles, Problems, and Policies» розглядають гроші, як засіб обміну, що полегшує торгівлю. Вони досліджують кількість грошей, необхідних для функціонування економіки, особливостей та закономірностей у процесі формування пропозиції грошей, їх структури та факторів, що впливають на грошовий потік і функціонування грошового ринку. Проте це недостатнє для розуміння природи та ролі грошей у житті суспільства, оскільки їх вплив на людину виходить за межі сфери економіки. Гроші також мають вплив на формування моральних цінностей, ієрархію людських цінностей, психологію, світогляд людини та суспільства. Вони вже давно мають статус універсальної категорії. Розкрити їх сутність можна лише за допомогою інструментів філософського мислення, які спроможні охопити всі аспекти сутнісних особливостей грошей у їхній цілісності. Це завдання, на яке спрямована філософія грошей [2].

Повна картина грошей може бути створена не лише через їх аналіз як засобу обігу, але і як мети. Гроші, як засіб обігу, сприяли розвитку торгівлі, прискоренню та розширенню руху товарів і послуг, а також формуванню державних і міждержавних економічних зв'язків. Але як мета, гроші сильно вплинули на розвиток людини, її цілеспрямовану діяльність та ставлення до праці. Гроші активізували зміни не лише в світі матеріальних речей, але і в світі людей, у внутрішньому світі людини, її інтересах, ідеалах та прагненнях, моральних цінностях. Гроші суттєво змінили систему людських цінностей, ставши всезагальною цінністю, у центрі уваги. Це дозволило грошам виходити за межі їхніх традиційних функцій як еквівалента товарів і послуг, розширюючи свою сферу впливу. Часто гроші виступають як регулятор взаємовідносин між людьми. У сучасному світі гроші дозволяють отримати

майже будь-що, будь-який товар, послугу та допомогу. Початково гроші були винайдені для полегшення життя, але внаслідок розвитку системи товарообміну все змінилося. Гроші стали основним аспектом життя багатьох людей. Безумовно, гроші сприяють отриманню свободи дій та підвищують впевненість у собі. Якщо людина бажає збільшити впевненість у собі, вона повинна дбати про контроль над власними фінансами.

Таким чином, гроші – продукт суспільства, витвір, за яким суспільство несе відповідальність. Людина повинна розуміти справжнє значення та роль грошей у своєму житті та в житті суспільства, навчитися володіти ними, поєднуючи можливості сучасної економічної науки з її практичним спрямуванням та філософії з її бажанням розуміти цілісний світ. Без них суспільство не могло б ефективно функціонувати і розвиватися. Проте важливо не забувати про ті цінності, які не можуть бути придбані за гроші: сім'ю, любов, здоров'я та внутрішню гармонію. Гроші - не мета, а засіб досягнення мети.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гроші та емоції. URL: <https://eq-ap.com/2022/05/23/money-and-emotions-ua/>
2. McConnell C. R., Brue S. L., Flynn S. M. Economics: Principles, Problems, & Policies. Boston : McGraw-Hill Series in Economics, 2014. 784 p.

Каленик Софія Сергіївна
Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Колесник А.О., доц.
Мануєнкова О.О

EXPLORE WHY VEGANISM IS KINDER TO ANIMALS, TO PEOPLE AND TO OUR PLANET'S FUTURE

For the animals. Preventing the exploitation of animals is not the only reason for becoming vegan, but for many it remains the key factor in their decision to go vegan and stay vegan. Having emotional attachments with animals may form part of that reason, while many believe that all sentient creatures have a right to life and freedom. Specifics aside, avoiding animal products is one of the most obvious ways you can take a stand against animal cruelty and animal exploitation everywhere.

For your health. Well-planned vegan diets follow healthy eating guidelines, and contain all the nutrients that our bodies need. Both the British Dietetic Association and the American Academy of Nutrition and Dietetics recognise that they are suitable for every age and stage of life. Some research has linked that there are certain health benefits to vegan diets with lower blood pressure and cholesterol, and lower rates of heart disease, type 2 diabetes and some types of cancer.

Going vegan is a great opportunity to learn more about nutrition and cooking, and improve your diet. Getting your nutrients from plant foods allows more room in your diet for health-promoting options like whole grains, fruit, nuts, seeds and vegetables, which are packed full of beneficial fibre, vitamins and minerals.